

abs santa eugènia de berga

GUIA PRÀCTICA SOBRE EL DOCUMENT DE VOLUNTATS ANTICIPADES (DVA) I LA SEVA ELABORACIÓ

Data elaboració: 2004

Data revisió: abril 2012

Data propera revisió: abril 2014

Responsable manteniment: Anna M. Rodríguez Ferré

Anna Ribas i Casals

Directora ABS Sta Eugènia de Berga

Arxiu informàtic: Au!Gènia digital > Protocols

<http://www.augenia.cat/protocols.html>

INTRODUCCIÓ

La llei 21/2000, del 29 de desembre, sobre els drets d'informació concernent a la salut i l'autonomia del pacient, i la documentació clínica, aprovada pel Parlament de Catalunya, incorpora canvis culturals importants en relació amb els malalts i, per tant, afecta professionals sanitaris, centres i relacions clíniques. Principalment suposa la substitució de la tradicional medicina paternalista pel foment i el reforçament de la llibertat i l'autonomia del malalt en les decisions clíniques.

El document de voluntats anticipades (DVA) està fonamentat en el dret a consentir a rebutjar la realització d'intervencions mèdiques, com exercici del dret fonamental a la dignitat i a la llibertat personal en el moment de l'assistència mèdica concreta i quan no s'estigui en condicions per a manifestar la voluntat particular.

QUÈ ÉS?

És un document, adreçat al metge/sa responsable, en el qual una persona major d'edat, amb capacitat suficient i de manera lliure, expressa les instruccions que cal tenir en compte quan es trobi en una situació en què les circumstàncies que concorren no li permetin expressar personalment la seva voluntat.

En aquest document, la persona també pot designar un **representant**, que és l'interlocutor vàlid i necessari amb el metge/ssa o l'equip sanitari, perquè la substitueixi en el cas que no pugui expressar la seva voluntat per ella mateixa.

QUÈ SIGNIFICA?

Que en una situació clínica en què la comprensió, l'expressió o la decisió estigui anul·lada o molt disminuïda en el malalt, el metge/ssa no haurà de recórrer als familiars d'aquest per obtenir el consentiment sobre els tractaments agressius o compassius disponibles per aplicar sinó que haurà de seguir la voluntat del malalt expressada al document.

FINS ON VINCULA EL METGE?

El DVA sempre és **vàlid** i sempre s'ha de tenir en compte. Però si el document demana alguna cosa que la llei no accepti, que contradigui la normopràxi assistencial o que no es correspongui exactament amb el supòsit de fet que el malalt ha previst a l'hora d'emetre les seves voluntats, eximeix el metge/ssa de seguir o fer el que diu el document. En aquest cas, s'ha de fer l'**anotació raonada** pertinent a la història clínica del pacient.

QUINA VIGÈNCIA TÉ?

El document **sempre s'ha de tenir en compte**. No té caducitat. Ara bé, el document mai té una vigència o vinculació absoluta ni indefinida, donat que podrien donar-se avenços tècnics en el camp de la medicina que permetin pensar al metge/ssa que l'aparició d'aquests faria canviar la decisió expressada pel malalt en el DVA.

Així, doncs, és recomanable una **renovació o actualització** periòdica del document.

QUI HA DE PARLAR AMB EL PACIENT SOBRE AQUEST DOCUMENT?

El metge/ssa és el màxim coneixedor/a de la previsible situació clínica futura del pacient, i dels impediments que podria tenir per expressar la seva voluntat. Sembla que el metge/ssa i professionals d'infermeria serien els idonis per:

- informar de l'existència, possibilitat i la utilitat de formalitzar un DVA.
- participar en la seva confecció amb un doble objectiu:
 - Ajudar al pacient amb les explicacions i informacions tècniques sobre els supòsits mèdics previsible de la malaltia, per tal que pugui decidir amb ple coneixement de causa i una informació de qualitat.
 - Per orientar-se ell/a mateix/a quan es doni el supòsit de fet previst i tenir més clara la pauta d'actuació desitjada pel pacient.

COM ES FORMALITZA EL DVA?

Es pot formalitzar per dues vies:

1. Davant un **notari**
2. Davant la presència de **tres testimonis**, majors d'edat i amb plena capacitat d'obrar, dos dels quals no han de tenir relació de parentiu fins el segon grau ni estar vinculats amb l'atorgant per cap relació patrimonial.

POSSIBLE CONTINGUT D'UN DVA

Si bé el DVA és **únic**, podem recomanar-ne a la pràctica unes parts bàsiques (Annex 1: Model Col·legi de Metges de Barcelona)(Annex 2: Model del Departament de Sanitat i Seguretat Social):

- ❑ Els criteris que tinguin en compte la **priorització dels valors i expectatives personals**
- ❑ Les **situacions sanitàries concretes** en què vol que es tinguin en compte les instruccions.
- ❑ Instruccions i llista l'actuació mèdica davant decisions previstes, sobretot quan es té informació de probabilitats evolutives.
- ❑ El **representant** és la persona que es nomena perquè actuï com a interlocutor vàlid i necessari amb el metge/ssa o equip sanitari. Ha de conèixer quina és la **voluntat de l'atorgant** i ha de tenir facultats per interpretar-la i aplicar-la. No pot contradir el DVA. És aconsellable que la família conegui qui exercirà de representant. El professional responsable del malalt **no pot ser** el seu representant.
- ❑ També poden especificar-se altres consideracions, com la voluntat d'incineració, o donació d'òrgans.
[Donació d'òrgans i Teixits. Canal Salut](http://www20.gencat.cat/portal/site/canalsalut/menuitem.ab8fdd1b26b3c4038674c210b0c0e1a0/?vgnnextoid=c70e724c7eebd210VgnVCM2000009b0c1e0aRCRD&appInstanceName=default)
<http://www20.gencat.cat/portal/site/canalsalut/menuitem.ab8fdd1b26b3c4038674c210b0c0e1a0/?vgnnextoid=c70e724c7eebd210VgnVCM2000009b0c1e0aRCRD&appInstanceName=default>
[Donació del cos. UAB](http://www.uab.cat/servlet/Satellite/recerca/dept-de-ciencies-morfologiques/donacio-del-cos-a-la-u-a-b-1210142423595.html)
<http://www.uab.cat/servlet/Satellite/recerca/dept-de-ciencies-morfologiques/donacio-del-cos-a-la-u-a-b-1210142423595.html>
[Programa de donantes de cuerpos](http://donantesdecuerpo.com/ComoserDonantedeCuerpo.html)
<http://donantesdecuerpo.com/ComoserDonantedeCuerpo.html>

QUÈ ÉS EL REGISTRE DE VOLUNTATS ANTICIPADES?

El Registre constitueix un fitxer automatitzat on s'inscriuen els documents independentment de si s'han emès davant de notari o de testimonis. La finalitat d'aquest Registre és **facilitar l'accés** del metge/ssa responsable d'una persona malalta perquè conegui si aquesta ha atorgat un DVA i quin és el seu contingut.

Durant el 2010 es va completar la sincronització amb el *Registro Nacional de Instrucciones Previas* (RNIP), a nivell de l'estat espanyol, de manera que els DVA dipositats en el Registre de Catalunya poden ser accessibles a metges de les 17 altres comunitats autònomes, així com que els altres documents fets en altres comunitats, també són accessibles per als metges catalans.

COM S'INSCRIU EL DOCUMENT AL REGISTRE?

La sol·licitud comporta l'autorització de la cessió de les dades de caràcter personal que es continguin en el DVA al metge/ssa responsable. La inscripció del DVA al registre **no és obligatòria**, si bé, aconsellable.

- En el cas que el DVA s'hagi emès davant de testimonis, la persona atorgant del document ha d'omplir un **imprès de sol·licitud d'inscripció registral (Annex 3)**, i **juntament amb l'original del document, caldrà una còpia compulsada del DNI de l'atorgant i dels testimonis**.

Des de qualsevol centre sanitari o des de les delegacions territorials del Departament de Sanitat i Seguretat Social es pot indicar la voluntat que es registri el document: **Caldrà enviar des del consultori (GIS) la documentació per valisa, a la Seu del Departament de Salut: "Registre de DVA", Pavelló Ave Maria (Travessera de les Corts, 139-151. Barcelona 08028) o bé portar-la personalment**, la pròpia persona atorgant, o **delegar** en el representant, degudament acreditat.

La informació de l'existència del DVA, independentment, ha de quedar enregistrada dins la e-cap (Pacients/Dades personals/DVA) i el DVA escanejat a "Documents usuari".

També seria aconsellable donar constància de l'existència del DVA als hospitals de referència de la comarca, enviant una còpia, mentre no disposin d'accés a l'HC3. En el cas del Consorci Hospitalari de Vic (CHV), caldrà enviar una còpia escanejada a la persona de contacte que s'encarregarà d'incorporar-lo en la història clínica hospitalària del pacient: Sra. Carme Guiteras, treballadora social (cguiteras@chv.cat)

- En el cas que el DVA s'hagi autoritzat notarialment, s'ha habilitat un procediment amb tots els notaris de Catalunya per tal que a indicació de la persona atorgant es trameti una còpia autèntica, acompanyada d'un escrit de sol·licitud d'inscripció registral.

ACCÉS AL REGISTRE DE DVA

Un cop inscrit el DVA en el Registre, es podrà accedir mitjançant:

1. La Història Compartida de Catalunya (HC3), a l'abast de tots els metges/sses que treballen en institucions que en tenen accés.

El portal AOC (Administració Oberta de Catalunya), depenent del Col·legi de Metges de Barcelona. Es tracta d'un accés d'ús exclusiu per als col·legiats/des. Per a accedir-hi es pot fer amb certificat digital o amb el nom d'usuari i clau d'accés col·legial. www.metgescat.org

Per consultar si un pacient no resident a Catalunya té el DVA: Telf. 93-227-29-00 (Registre de DVA de Catalunya. Departament Salut)

La persona atorgant del document inscrit, pot accedir en qualsevol moment al

Registre de DVA per tal de revisar el contingut, per això cal que ell o el seu representant degudament acreditat es dirigeixi al Registre de la Seu del Departament de Sanitat.

ÉS POT REVOCAR EL DVA?

El DVA és **susceptible de revocació** en qualsevol moment per part de la persona atorgant. Si la revocació és parcial s'haurà d'expressar clarament la part modificada i els termes en què la voluntat resta emesa.

Annexos

[Model DVA COMB](#)

[Model DVA Departament de Salut](#)

[Sol·licitud inscripció registral DVA](#)

BIBLIOGRAFIA

1. Llei 21/2000, de 29 de desembre, sobre els drets d'informació concernent a la salut i l'autonomia del pacient i la documentació clínica. DOGC núm. 3303 de l'11 de gener de 2001. Pág. 464
2. Decret 175/2002, de 25 de jun, pel qual es regula el Registre de Voluntats Anticipades. DOGC núm. 3665 del 27 de juny de 2002.
3. Ley General de Sanidad, del 25 de abril de 1986.
4. Broggi MA. "La Nova Llei catalana i els documents de voluntats anticipades". Annals de Medicina Volum 84, núm. 3. 2001
5. Consideracions sobre el document de VOLUNTATS ANTICIPADES. Generalitat de Catalunya. Departament de Sanitat i Seguretat Social. Març 2002.
6. Carta de drets i deures dels ciutadans en relació amb la salut i l'atenció sanitària. Departament de Salut i Seguretat Social. Generalitat de Catalunya. Març 2002
7. Busquets JM, Váñez C. "Consideracions entorn les voluntats anticipades". Annals de Medicina. Volum 86, núm. 2, 2003
8. Subirana M i cols. "Aplicació pràctica de la Llei de Voluntats Anticipades". Annals de Medicina. Volum 86, núm. 2, 2003
9. www.gencat.es/sanitat/portal/cat "Signatura de dos convenis per posar en funcionament el registre de voluntats anticipades". 22-7-2002
10. Col·legi Oficial de Metges de Barcelona. Servei de Responsabilitat. Servei d'Informació col·legial. Gener-març 2001
11. Royes i Qui A. "Documentos de voluntades anticipadas". FMC. Volúmen 9, núm. 10. Diciembre 2002
12. Rodríguez F AM "Voluntades Anticipades: como decir la última palabra" AMF 2007;3(2):83-88
13. Informe del Registre de Voluntats Anticipades 2011. Departament de Salut. Generalitat de Catalunya. Desembre 2011
14. Donació i Transplantament. Canal Salut
<http://www20.gencat.cat/portal/site/canalsalut/menuitem.ab8fdd1b26b3c4038674c210b0c0e1a0/?vgnextoid=c70e724c7eebd210VgnVCM2000009b0c1e0aRCRD&appInstanceName=default>
15. Donació de cos a la Universitat Autònoma de Barcelona
<http://www.uab.cat/servlet/Satellite/recerca/dept-de-ciencies-morfologiques/donacio-del-cos-a-la-u-a-b-1210142423595.html>
16. Programa de donantes de cuerpos
<http://donantesdecuerpo.com/ComoserDonantedeCuerpo.html>
17. Portal AOC del COMB <http://www.metgescat.org/>